

Роля праваслаўнага краязнаўства ў духоўна-маральным і патрыятычным выхаванні навучэнцаў

*Дзенісеня Таццяна Іванаўна
настаўнік гісторыі і грамадазнаўства
дзяржаўнай установы адукацыі
“Дзяніскавіцкі яслі-сад – сярэдняя школа”
Ганцавіцкага раёна Брэсцкай вобласці*

У сучасных умовах рэлігійных каштоўнасці, якія фарміраваліся на беларускай зямлі тысячагоддзямі, сталі важнай складаючай, якая ўздзейнічае як на светапогляд, так і на лад жыцця многіх людзей, цэлых пакаленняў. Стан міжканфесійных адносін з’яўляецца адным з найважнейшых фактараў, якія аказваюць уздзеянне на грамадска-палітычную сітуацыю ў краіне. Менавіта таму роля рэлігійных арганізацый, іх аўтарытэт у грамадстве істотна павысіліся.

Праваслаўны летапіс усходніх славян, які налічвае больш чым тысячу гадоў, даносіць да нас шматвекавую гісторыю народа, шматпакутны лёс нацыі, яе імкненне да зямнога дабрабыту, міру, ушанавання рэлігійных, агульначалавечых ідэалаў.

Праваслаўе са старажытных часоў было і па сённяшні дзень застаецца для асноўнай часткі беларускага народа галоўнай формай веравызнання і духоўнага выхавання. Праваслаўны храм з’яўляецца для кожнага хрысціяніна і домам малітвы, і школай для дзяцей, і крыніцай маральна-духоўнага ўзрастання чалавека.

На Ганцавіцкай зямлі з даўніх часоў з вялікай любоўю ставіліся да Бога. Сведчанне таму – велічныя высокамастацкія храмы, шматлікія каплічкі. Бляск купалоў і ззянне крыжоў ва ўсе часы былі свяшчэннымі для душаў і сэрцаў хрысціян. Храмы – святыні, якія беражліва, з пакалення ў пакаленне народ ахоўваў ад гістарычных катаклізмаў, каб перадаць будучым пакаленням. У храмах увасоблены неацэнны духоўны скарб, невымерная каштоўнасць – душа нацыі.

У кожным чалавеку жыве імкненне да пазнання Бога. Хтосьці прыходзіць да яго ў дзяцінстве, хтосьці – у юнацтве, а камусьці пашчасціць пазнаць Бога і ў сталым ўзросце.

Ключавая роля ў духоўна-маральным згуртаванні грамадства адводзіцца адукацыі. Установа адукацыі – адзіны сацыяльны інстытут, праз які праходзяць усе грамадзяне Беларусі. Каштоўнасці асобы, вядома, у першую чаргу фарміруюцца ў сям’і. Але найбольш сістэмна, паслядоўна і глыбока духоўна-маральнае развіццё і выхаванне асобы адбываецца ў сферы адукацыі. Таму менавіта ва ўстанове адукацыі павінна быць сканцэнтравана не толькі інтэлектуальная, але і духоўная, культурнае жыццё навучэнца.

Педагагічны калектыў нашай установы адукацыі адной з важных задач ставіць перад сабой выхаванне актыўнай грамадзянскай пазіцыі навучэнцаў.

Гэты працэс адбываецца ў рамках розных напрамкаў выхавання, у тым ліку і духоўна-маральнага. Краязнаўства – адно з важных сродкаў духоўна-маральнага выхавання.

Тэма праваслаўнага краязнаўства знаходзіць жывы водгук як у педагогаў, так і ў навучэнцаў, бо дазваляе абудзіць у кожным чалавеку цікавасць да гісторыі сваёй сям'і, роду, роднага краю.

Магутнай крыніцай духоўна-маральнага выхавання ў сучаснай адукацыі з'яўляецца праваслаўнае краязнаўства. Праваслаўная культура іграе важную ролю ў асэнсаванні нормаў маральнасці і правілаў выхавання.

Тэрмін жа "краязнаўства", які ўзнік у пачатку дваццатага стагоддзя, мае аб'ектам свайго вывучэння край як бліжэйшую да чалавека тэрыторыю, якую можна аглядзець, убачыць, даследаваць, вывучыць.

Школьнае краязнаўства – гэта ўсебаковае засваенне навучэнцамі пад кіраўніцтвам настаўніка прыродных, сацыяльна-эканамічных і гістарычных умоў роднага краю.

Вялікую ролю ў духоўна-маральным выхаванні адыгрывае народны гісторыка-краязнаўчы музей ДУА “Дзяніскавіцкі яслі-сад – сярэдняя школа”. Задача музея – выхаванне патрыятызму, любові да Радзімы, стваральных пачаткаў у навучэнцы праз гісторыю свайго краю і лёс канкрэтнага чалавека. Музей з'яўляецца цэнтрам духоўна-маральнага і патрыятычнага выхавання. Далучэнне вучняў да гісторыі малой радзімы ажыццяўляецца праз вялікія і малыя паходы, праз экспедыцыі і экскурсіі, а таксама праз удзел у краязнаўчых канферэнцыях і конкурсах. Матэрыялы музея знаходзяць практычнае прымяненне на ўроках гісторыі, літаратуры, географіі, біялогіі.

Творчыя работы, пошукава-даследчыя і прэзентацыйныя праекты выконваюцца вучнямі як індывідуальна, так і ў творчых групах. Гэтыя працы маюць велізарную практычную значнасць, прадстаўляюцца на ўроках гісторыі, тэматычных класных гадзінах, на навукова-практычных канферэнцыях і конкурсах.

Пры выкананні краязнаўчага задання, творчых работ, пошукава-даследчых і прэзентацыйных праектаў навучэнцам даводзіцца працаваць з інфармацыйнымі каталогамі і медыярэсурсамі ўстановы, атрымліваць інфармацыю з сеткі Інтэрнэт, вучацца ўказваць крыніцы атрыманай імя інфармацыі, набываюць культуру працы з тэкставымі і графічнымі дакументамі. Яны ствараюць электронныя храналагічныя табліцы, слайды, дзе наглядна дэманструюць гістарычныя падзеі, выконваюць працу з гістарычнай картай.

"Той, хто не паважае звычаі свайго народа, не захоўвае іх у сваім сэрцы, той ганьбіць не толькі свой народ, але, перш за ўсё, не паважае самога сябе, свой род, сваіх старажытных продкаў", - вось лейтматыў краязнаўчай лініі ў духоўна-маральным выхаванні навучэнцаў.

Спіс выкарыстанай літаратуры :

1. Григорьев Д.В., Степанов П.В. Внеурочная деятельность школьников. – М.: Просвещение, 2010.
2. Кулагін А.М. Праваслаўныя храмы Беларусі: Энцыкл.даведн. – Мн.:БелЭн, 2007.
3. Мешечко Е.Н. Краеведение: Учебно-методическое пособие – Брест,2010.
4. Праваслаўныя храмы Ганцаўшчыны. Пінск,2011.